

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح استفساریه بند (ب) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران»

مقدمه

بند «ب» ماده (۴۴) که به هزینه‌های درمان ایثارگران تعلق دارد، دارای ابهامات و ایراداتی است که از جمله آن می‌توان به مواردی چون عدم همسویی صدر ماده با بند مزبور، عدم تعیین و تناسب میان میزان هزینه‌ها اعم از بیمه پایه، تکمیلی و سایر با اولویت ایثارگری و نیز ابهام مذکور در این استفساریه ناظر بر مشخص نبودن تکلیف ایثارگران شاغل در بخش خصوصی و نیمه‌دولتی و بازنشستگان مشمول قانون تأمین اجتماعی، اشاره نمود. همچنین با توجه به ابهامات بند «ب» ماده (۴۴) در مورد بازنشسته‌ها، طرح دو فوریتی در جلسه علنی ۱۳۹۰/۶/۶ مطرح و به تصویب رسید. قید کردن نام بازنشسته‌ها و مکلف نمودن بنیاد شهید و امور ایثارگران در پرداخت ۱۰۰ درصد هزینه‌های درمانی ایثارگران از تغییرات و تفسیرات این بند می‌باشد. همچنین منبع تأمین هزینه‌های این بند از بودجه‌های سنواتی نیز به‌طور شفاف در قالب یک تبصره به بند فوق اضافه گردید. در ذیل به بررسی استفساریه فوق می‌پردازیم:

بررسی طرح

در اصلاحیه این بند آمده: «صد درصد (۱۰۰٪) هزینه‌های درمانی ایثارگران شاغل و بازنشسته و افراد تحت تکفل آنان به‌عهده دستگاه اجرایی» است. به‌عبارتی تکلیف ایثارگران شاغل در بخش‌های دولتی و بازنشستگان همان بخش‌ها در این قسمت مشخص شده است. همچنین در ادامه بند «ب» آمده است: «و صد درصد (۱۰۰٪) هزینه‌های درمانی ایثارگران غیرشاغل و افراد تحت تکفل آنان به‌عهده بنیاد شهید و امور ایثارگران است». تفسیری که از این بند به عمل می‌آید و مانع پرداخت هزینه‌های صد درصدی درمان به ایثارگران شاغل در بخش‌های خصوصی و نیمه‌دولتی و نیز بازنشستگان همین بخش‌ها می‌گردد، آن است که نامبردگان فوق افراد شاغل محسوب شده و می‌بایست از دستگاه متبوعه خود هزینه‌های درمان را دریافت کنند. در اینجا آنچه باعث تفاسیر چندگانه از نحوه شاغل بودن ایثارگران می‌گردد در سه بخش ذیل قابل تقسیم‌بندی است:

۱. ایثارگران شاغل و بازنشسته در بخش‌های دولتی،

۲. ایثارگران شاغل و بازنشسته در بخش‌های عمومی غیردولتی،

۳. ایثارگران شاغل و بازنشسته در بخش‌های خصوصی.

در این راستا اگر به ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری رجوع کنیم، مشاهده می‌شود که: «دستگاه

اجرایی: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران،

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانکها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند». همچنین در قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳ و الحاقات آن، واحدهای سازمانی مشروحه [که نام برده شده‌اند] و مؤسسات وابسته آنها، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع تبصره «۵» قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶، مشمول قوانین و مقررات عمومی کشور قرار دارند. بنابراین ایثارگران شاغل و بازنشسته در بخش‌های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی شاغل و بازنشسته در دستگاه اجرایی محسوب شده و مشمول بخش اول بند «ب» ماده (۴۴) قرار گرفته و صد درصد هزینه‌های درمانی ایشان به عهده دستگاه اجرایی مربوطه می‌باشد.

تفسیر دیگری نیز می‌توان مطرح نمود مبتنی بر اینکه شمول ایثارگران شاغل در بخش‌های خصوصی در عبارت «ایثارگران غیرشاغل» با تعاریف رایج از افراد شاغل مغایرت دارد. به عبارتی بر این اساس ایثارگران شاغل در بخش‌های خصوصی، دیگر غیرشاغل محسوب نمی‌شوند و این برداشت از قانون محل تفاسیر متعدد را پدید می‌آورد.

اما ایثارگران شاغل در بخش‌های خصوصی و بازنشستگان آن طبق ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری شاغل در بخش و دستگاه اجرایی نمی‌باشند؛ و بر همین مبنا می‌توان تفسیر نمود که افراد مزبور، غیرشاغل محسوب شده و طبق بخش دوم بند «ب» ماده (۴۴) صد درصد هزینه‌های درمانی ایشان به عهده بنیاد شهید و امور ایثارگران می‌باشد.

نکته پایانی آنکه عبارت‌پردازی انجام شده در قالب پاسخ استفساریه، به‌طور کلی برخلاف شیوه صحیح استفساریه‌نویسی حقوقی است، به همین دلیل لازم است پاسخ استفساریه کاملاً منجز و صریح و در قالب عبارت بله یا خیر به‌صورت شفاف مقرر و تصویب گردد.

جمع‌بندی

نظر به دلایل توجیهی در مقدمه طرح مزبور و ایرادات مورد اشاره در فوق باید اذعان داشت خواسته پیشنهاددهندگان طرح کاملاً جدید بوده و تحصیل آن از طریق استفساریه متنی که صراحت کافی دارد، امکانپذیر نمی‌باشد. در این مورد نیاز به اصلاح و قانونگذاری جدید است، زیرا در دلایل توجیهی پیشنهاددهندگان نیز این‌گونه اشاره شده است که «درخصوص افراد شاغل در بخش خصوصی و بازنشستگان مشمول قانون تأمین اجتماعی که در دوران اشتغال در بخش خصوصی خدمت کرده‌اند و یا در مؤسسات و شرکت‌هایی که به بخش غیردولتی واگذار شده‌اند قانون تعیین تکلیف ننموده و...» که این امر به معنای عدم انشای حکم درخصوص افراد مورد نظر است. اما اگر اصرار به طرح استفساریه می‌باشد که بتوان از این طریق مشکل این قشر را نیز برطرف نمود، مقتضی است صورت سؤال استفساریه به سؤالات ذیل تقسیم گردد:

۱. آیا منظور از عبارت ایثارگران شاغل و بازنشسته مندرج در بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه، ایثارگران شاغل در دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و بازنشستگان این دستگاه‌ها می‌باشد؟
پاسخ: بلی.

۲. آیا پرداخت هزینه‌های درمانی ایثارگران مندرج در بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه که مشمول عناوین شاغل و بازنشسته مذکور در صدر بند نیستند، از قبیل ایثارگران شاغل در بخش خصوصی و بخش‌های دولتی واگذار شده و بازنشستگان آنها و افراد فاقد هرگونه شغل به عهده بنیاد شهید و امور ایثارگران می‌باشد؟
پاسخ: بلی.